

Tomáš Straka - Slam je cesta ako vrátiť ľudí k literatúre (19.7.2022 15:10)	2
Podcasty, Čerstvé Ovocie_FM, 19. 7. 2022, 15:10	
Kraj spúšťa participatívny rozpočet – verejnosť zahlasuje, kam poputujú financie zo župnej kasy	3
Online, web.vucke.sk, 21. 7. 2022, 9:35	
Prehľad udalostí na nedeľu 24. júla	6
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 21. 7. 2022, 10:10	
Východniari majú možnosť rozhodnúť, ktorý projekt získa finančnú podporu	7
Online, kosicednes.sk, 21. 7. 2022, 13:27	
Na prvom zelenom ostrove Košíc sa usadila kačacia rodina, blízko videli bobra	10
Tlač, Košický večer, 22. 7. 2022	

Tomáš Straka - Slam je cesta ako vrátiť ľudí k literatúre (19.7.2022 15:10) [🔗](#)

📅 19. 7. 2022, 15:10, Zdroj: [Čerstvé Ovocie_FM](#), Vydavateľ: Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Kuřim, s.r.o., Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Spisovateľ, performer a publicista Tomáš Straka už počas štúdia aplikovanej etiky na **UPJŠ** v Košiciach založil undergroundové umelecké zoskupenie D'Byt Dženernejšn, ktoré spájalo hudbu s poéziou viacerých básnikov a občas aj s výtvarným umením. Tomáš je zakladateľom slovenskej slam poetry, kde okrem exhibícií organizuje aj Majstrovstvá Slovenska a celonárodné turné s medzinárodným presahom PANSLAM.

Autor: RTVS

Kraj spúšťa participatívny rozpočet – verejnosť zahlasuje, kam poputujú financie zo župnej kasy

21. 7. 2022, 9:35. Zdroj: web.vucke.sk, Autor: Jana Jánošíková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 963 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 182 Eur

Košický samosprávny kraj opäť prerozdelení 100-tisíc eur. Východniari, ktorí majú chuť rozhybať svoj región, budú môcť za jednotlivé projekty hlasovať v termíne od 21. 7. 2022 do 22. 8. 2022.

Finančné prostriedky zo župnej kasy aj tento rok pomôžu východniarom zrealizovať zaujímavé projekty. Kým vlni bola výzva v rámci participatívneho rozpočtu orientovaná na šport, tento rok mohli žiadatelia predkladať svoje inovatívne nápady z oblasti regionálneho rozvoja, kultúry, školstva, ľudských práv, zdravotníctva, životného prostredia či sociálnej oblasti. Košický samosprávny kraj sa aj týmto spôsobom snaží transparentniť rozhodovanie o verejných financiách. Východniari môžu zahlasovať za projekt, ktorý pomôže v rozvoji ich obce či mesta cez formulár, ten nájdú na webovej stránke rozhybanykraj.hlasobcanov.sk, pričom hlasovanie prebieha termíne od 21. 7. do 22. 8. 2022. Peniaze z krajskej kasy už v minulosti putovali napríklad judistom do Michaloviec na rekonštrukciu posilňovne. So svojím projektom uspel aj Futbalový klub v Spišskej Novej Vsi, ktorý sa môže tešiť z novej tréningovej plochy. Verejnosť dala zelenú aj rekonštrukcii športového areálu kúpaliska v Rožňave či ďalším dvom projektom v Košiciach a v obci Ižkovce.

„ Participatívny rozpočet umožňuje občanom priamo sa zapojiť do rozhodovania o prerozdelení časti verejných zdrojov. Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu života ľudí v Košickom kraji. Župa rozdelí na projekty dokopy 100-tisíc eur. O tom, aké nápady sa stanú skutočnosťou, rozhodnú samotní východniari v hlasovaní, čím pomôžu rozhodnúť o verejných peniazoch transparentne. Na výber je 16 kvalitných projektov od rôznych žiadateľov. Či už ide o samosprávy alebo organizácie, ktoré podali projekty, je z čoho vyberať. Verím, že východniari budú aktívni a využijú unikátnu príležitosť rozhodnúť o rozvoji miesta, v ktorom žijú alebo pracujú,“ informoval predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

Obyvatelia župy si môžu vybrať zo 16 projektov, avšak podporiť môžu tri z nich. Hlasujúci vo veku nad 15 rokov sa na webovej stránke rozhybanykraj.hlasobcanov.sk verifikuje kódom, ktorý mu príde v bezplatnej SMS správe na číslo zadané do formulára. Zapojiť sa je možné z akéhokoľvek slovenského telefónneho čísla, a to len raz. Po ukončení hlasovania budú projekty automaticky zverejnené. Minimálna výška pomoci je 25 000 eur, maximálna 100 000 eur. Dotáciou kraj prispeje až do výšky 90 percent celkových oprávnených výdavkov projektu, pričom nápady, ktoré získajú od obyvateľov najviac hlasov, by mali byť zrealizované do 31. 10. 2022. V rámci výzvy môže župa poskytnúť dotáciu na projekty realizované len na území Košického kraja.

Projekty, za ktoré môže verejnosť hlasovať:

Košice - Obnova prvkov záhradnej architektúry v Botanickej záhrade **UPJŠ** v Košiciach Veľké Kapušany - Zvyšovanie infraštruktúry nabíjajúcich stojanov pre obyvateľov Košice - Dravce z rastlinnej ríše Žďaňa - Soľná jaskyňa-soľno-íhalačná komora v centre PAREZKA Košice - "2.0" Obec Stanča - Obnova kamenného sokla, strešnej krytiny a výstavba oddychovo-náučného chodníka a pri gréckokatolíckom chráme sv. Michala Archanjela v Stanči Trnava pri Laborci - Svet bádania a dobrodružstva Zbudza - Fasáda rímsko-katolíckeho kostola Sedembolestnej Panny Márie v Zbudzi Košice- Technológie v športe Michalovce - Dajme potravinám druhú šancu Košice - Nová vlaková súprava Košickej detskej historickej železnice Košice Sídliisko KVP - Športový a zábavný areál Koliby Zlatá podkova Klokočov - Organizovanie koncertov klasickej hudby v spojení s prírodou ako unikátna forma podpory kultúry v regióne Rožňava - Modernizácia útulku a nocľahárne Diecéznej charity Rožňava Košice Sídliisko KVP - Workoutové ihrisko v Aréne Sršňov Košice - Detské ihrisko na KVP

Popis jednotlivých projektov sa nachádza na webovej stránke rozhybanykraj.hlasobcanov.sk.

Autor/zdroj: Archív KSK

Zverejnil: Mgr. Jana Jánošíková

Vytvorené: 21.07.2022 08:59

Upravené: 21.07.2022 09:44

Autor: Jana Jánošíková

Košícký samosprávny kraj > Kraj spúšťa participatívny rozpočet – verejnosť zahlasuje, kam poputujú financie zo župnej kasy

Košický samosprávny kraj

Slovenská republika - Maďarsko

Terra Incognita
Košický krajVIA CARPATIA
EGTC

Kraj spúšťa participatívny rozpočet – verejnosť zahlasuje, kam poputujú financie zo župnej kasy

Košický samosprávny kraj opäť prerozdeli 100-tisíc eur. Východniari, ktorí majú chuť rozhybať svoj región, budú môcť za jednotlivé projekty hlasovať v termíne od 21. 7. 2022 do 22. 8. 2022.

Finančné prostriedky zo župnej kasy aj tento rok pomôžu východniarom zrealizovať zaujímavé projekty. Kým vlani bola výzva v rámci participatívneho rozpočtu orientovaná na šport, tento rok mohli žiadatelia predkladať svoje inovatívne nápady z oblasti regionálneho rozvoja, kultúry, školstva, ľudských práv, zdravotníctva, životného prostredia či sociálnej oblasti. Košícký samosprávny kraj sa aj týmto spôsobom snaží transparentniť rozhodovanie o verejných financiách. Východniari môžu zahlasovať za projekt, ktorý pomôže v rozvoji ich obce či mesta cez formulár, ten nájdú na webovej stránke rozhybanykraj.hlasobcanov.sk, pričom hlasovanie prebieha termíne od 21. 7. do 22. 8. 2022. Peniaze z krajskej kasy už v minulosti putovali napríklad judistom do Michaloviec na rekonštrukciu posilovne. So svojím projektom uspel aj Futbalový klub v Spišskej Novej Vsi, ktorý sa môže tešiť z novej tréningovej plochy. Verejnosť dala zelenú aj rekonštrukcii športového areálu kúpaliska v Rožľave či ďalším dvom projektom v Košiciach a v obci Lžkovce.

„Participatívny rozpočet umožňuje občanom priamo sa zapojiť do rozhodovania o prerozdelení časti verejných zdrojov. Cieľom projektu je zlepšiť kvalitu života ľudí v Košickom kraji. Župa rozdelí na projekty dokopy 100-tisíc eur. O tom, aké nápady sa stanú skutočnosťou, rozhodnú samotní východniari v hlasovaní, čím pomôžu rozhodnúť o verejných peniazoch transparentne. Na výber je 16 kvalitných projektov od rôznych žiadateľov. Či už ide o samosprávy alebo organizácie, ktoré podali projekty, je z čoho vyberať. Verím, že východniari budú aktívni a využijú unikátnu príležitosť rozhodnúť o rozvoji miesta, v ktorom žijú alebo pracujú,“ informoval predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

Obyvatelia župy si môžu vybrať zo 16 projektov, avšak podporiť môžu tri z nich. Hlasujúci vo veku nad 15 rokov sa na webovej stránke rozhybanykraj.hlasobcanov.sk verifikuje kódom, ktorý mu príde v bezplatnej SMS správe na číslo zadané do formulára. Zapojiť sa je možné z akéhokoľvek slovenského telefónneho čísla, a to len raz. Po ukončení hlasovania budú projekty automaticky zverejnené. Minimálna výška pomoci je 25 000 eur, maximálna 100 000 eur. Dotáciu kraj prispieje až do výšky 90 percent celkových oprávnených výdavkov projektu, pričom nápady, ktoré získajú od obyvateľov najviac hlasov, by mali byť zrealizované do 31. 10. 2022. V rámci výzvy môže župa poskytnúť dotáciu na projekty realizované len na území Košického kraja.

Projekty, za ktoré môže verejnosť hlasovať:

- Košice - Obnova prvkov záhradnej architektúry v Botanickej záhrade UPJŠ v Košiciach
- Veľké Kapušany - Zvyšovanie infraštruktúry nablížiacich stojanov pre obyvateľov
- Košice - Dravce z rastlinnej riše
- Ždaňa - Sofná jaskyňa-sofno-inhalačná komora v centre PAREZKA
- Košice - "2.0"
- Obec Stanča - Obnova kamenného sokla, strešnej krytiny a výstavba oddychovo-náučného chodníka a pri gréckokatolíckom chráme sv. Michala Archanjela v Stanči

Udalosti

< Júl 2022 >

P	U	S	Š	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Zobraziť všetky udalosti

Rýchle odkazy

- Predseda
- Zastupiteľstvo
- Financie a rozpočet
- Kontakty

Užitočné odkazy

- Pomoc Ukrajine
- Povinné informácie
- Novinky na webe KSK
- Magazín - Rozhybaný kraj
- Voľné miesta
- Verejné obstarávanie
- Geoportál KSK
- Zoznam kultúrnych podujatí
- Oznamovanie protispoločenskej činnosti
- Agentúra na podporu reg. rozvoja
- Dobrovoľnícke centrum Košického kraja
- Dotácie
- Udeľovanie zástity predsedu KSK
- Koronavirus – informácie a opatrenia
- Most pri obci Slník

ІНФОРМАЦІЯ

INFORMATION
ABOUT UKRAINE

▼ **Titulky pri súťaži - Svet bábäta a detstva**

- Zbuzďa - Fasáda rímsko-katolíckeho kostola Sedembolestnej Panny Márie v Zbuzďi
- Košice- Technológie v športe
- Michalovce - Dajme potravinám druhú šancu
- Košice - Nová vlaková súprava Košickej detskej historickej železnice
- Košice Sídliisko KVP - Športový a zábavný areál Koliby Zlatá podkova
- Klokočov - Organizovanie koncertov klasickej hudby v spojení s prírodou ako unikátna forma podpory kultúry v regióne
- Rožňava - Modernizácia útulku a nocľahárne Diecéznej charity Rožňava
- Košice Sídliisko KVP - Workoutové ihrisko v Aréne Sršňov
- Košice - Detské ihrisko na KVP

Popis jednotlivých projektov sa nachádza na webovej stránke rozhybarykraj.hlasobcanov.sk.

Autor/zdroj: Archív KSK

Zverejnil: Mgr. Jana Jánošíková

Vytvorené: 21.07.2022 08:59

Upravené: 21.07.2022 09:44

Poslať známemu Vytáčať

Prehľad udalostí na nedeľu 24. júla [✉](#)

📅 21. 7. 2022, 10:10, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Vedúca vydania: R. Turoňová

Službukonajúci technik: 0905/505 721

E - mail: domred@tasr.sk, dispecing@tasr.sk, tel.: 0905 282 190

10.00 Včelárska nedeľa v Pribyline

V rámci programu vyhodnotia 4. ročník detskej výtvarnej súťaže Včely očami detí a 4. ročník súťaže o Najlepší pribylinský med a medovina.

10.30 h - odborná prednáška Ladislava Balvana na tému Všeobecné včelárstvo

15.00 h - organový koncert rodákov zo zaniknutej obce Ruskinovce. Počas celého podujatia budú pripravené zábavné aktivity pre deti, predaj včelárskych potrieb a včelích produktov a sprievodné výstavy.

Pribylina, Múzeum liptovskej dediny

15.00 Zlatovský festival

Trenčín, Zlatovce, park pri kultúrnom dome

18.30 Vystúpenie skupiny Modus

Košice, Botanická záhrada **UPJŠ**

Správy ekonomického charakteru vydá ekonomická redakcia TASR.

lt

Autor: LT

Východniari majú možnosť rozhodnúť, ktorý projekt získa finančnú podporu

📅 21. 7. 2022, 13:27, Zdroj: kosicednes.sk , Autor: Viktória Tomková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 16 399 GRP: 0,36 OTS: 0,00 AVE: 811 Eur

Košický samosprávny kraj má v pláne prerozdeliť 100 000 €. V rámci projektu Rozhýbaný kraj budú mať obyvatelia východného Slovenska možnosť hlasovať o financiách zo župnej kasy.

Najčítanejšie médium na východe!

Participatívny rozpočet bol minulý rok orientovaný na šport, no tento rok sa bude orientovať na oblasti regionálneho rozvoja, kultúry, školstva, ľudských práv, zdravotníctva, životného prostredia ale aj sociálnej oblasti. Hlasovať sa bude prostredníctvom formuláru v termíne od 21. 7. do 22. 8. 2022.

Rozhodnutie o prerozdelení verejných zdrojov budú mať na starosti obyvatelia východného Slovenska. Budú hlasovať a rozhodovať o peniazoch a o tom, do ktorých projektov sa bude investovať. Každý Košičan sa môže rozhodnúť podľa vlastných preferencií. Hlasovanie by malo byť transparentné.

Na výber bude 16 projektov, z ktorých si obyvatelia župy môžu vybrať tri. Hlasujúci musia mať nad 15 rokov a verifikovať sa kódom, ktorý im príde do bezplatnej SMS správy. Zapojiť sa môže každý, kto má slovenské telefónne číslo, avšak iba raz. Všetky projekty sa zverejnia po hlasovaní.

Zoznam projektov:

Košice – Obnova prvkov záhradnej architektúry v Botanickej záhrade **UPJŠ** v Košiciach Veľké Kapušany – Zvyšovanie infraštruktúry nabíjacích stojanov pre obyvateľov Košice – Dravce z rastlinnej ríše Ždaňa – Soľná jaskyňa-soľno–inhalačná komora v centre PAREZKA Košice – „2.0“ Obec Stanča – Obnova kamenného sokla, strešnej krytiny a výstavba oddychovo-náučného chodníka a pri gréckokatolíckom chráme sv. Michala Archanjela v Stanči Trnava pri Laborci – Svet bádania a dobrodružstva Zbudza – Fasáda rímsko-katolíckeho kostola Sedembolestnej Panny Márie v Zbudzi Košice- Technológie v športe Michalovce – Dajme potravinám druhú šancu Košice – Nová vlaková súprava Košickej detskej historickej železnice Košice Sídlisko KVP – Športový a zábavný areál Koliby Zlatá podkova Klokočov – Organizovanie koncertov klasickej hudby v spojení s prírodou ako unikátna forma podpory kultúry v regióne Rožňava – Modernizácia útulku a nocľahárne Diecéznej charity Rožňava Košice Sídlisko KVP – Workoutové ihrisko v Aréne Sršňov Košice – Detské ihrisko na KVP

Autor: Viktória Tomková

Leto v Kulturpark

23. JÚLA 2022 -19:00

Billy Barman a Le Payac

www.kulturpark.sk

Košice 21.07.2022

Východniari majú možnosť rozhodnúť, ktorý projekt získa finančnú podporu

Zdroj: VU, Koliba Zlatá podkova

🏠 / Košice / Východniari majú možnosť rozhodnúť, ktorý projekt získa finančnú podporu

Košický samosprávny kraj má v pláne prerozdeliť 100 000 €. V rámci projektu Rozhýbaný kraj budú mať obyvatelia východného Slovenska možnosť hlasovať o financiách zo župnej kasy.

SLEDUJ KOŠICE: DNES NA FACEBOOKU

Najčítanejšie médium na východe!

Participatívny rozpočet bol minulý rok orientovaný na šport, no tento rok sa bude orientovať na oblasti regionálneho rozvoja, kultúry, školstva, ľudských práv, zdravotníctva, životného prostredia ale aj sociálnej oblasti. Hlasovať sa bude prostredníctvom [formuláru](#) v termíne od 21. 7. do 22. 8. 2022.

Rozhodnutie o prerozdelení verejných zdrojov budú mať na starosti obyvatelia východného Slovenska. Budú hlasovať a rozhodovať o peniazoch a o tom, do ktorých projektov sa bude investovať. Každý Košičan sa môže rozhodnúť podľa vlastných preferencií. Hlasovanie by malo byť transparentné.

Na výber bude 16 projektov, z ktorých si obyvatelia župy môžu vybrať tri. Hlasujúci musia mať nad 15 rokov a verifikovať sa kódom, ktorý im príde do bezplatnej SMS správy. Zapojiť sa môže každý, kto má slovenské telefónne číslo, avšak iba raz. Všetky projekty sa zverejnia po hlasovaní.

Zoznam projektov:

- Košice – Obnova prvkov záhradnej architektúry v Botanickej záhrade UPJŠ v Košiciach
- Veľké Kapušany – Zvyšovanie infraštruktúry nabíjajúcich stojanov pre obyvateľov
- Košice – Dravce z rastlinnej ríše
- Ždaňa – Sofná jaskyňa-sofno–inhalačná komora v centre PAREZKA
- Košice – „2.0“
- Obec Stanča – Obnova kamenného sokla, strešnej krytiny a výstavba oddychovo-náučného chodníka a pri gréckokatolíckom chráme sv. Michala Archanjela v Stanči
- Trnava pri Laborci – Svet bádania a dobrodružstva
- Zbudza – Fasáda rímsko-katolíckeho kostola Sedembolestnej Panny Márie v Zbudzi
- Košice- Technológie v športe
- Michalovce – Dajme potravinám druhú šancu
- Košice – Nová vlaková súprava Košickej detskej historickej železnice
- Košice Sídliisko KVP – Športový a zábavný areál Koliby Zlatá podkova
- Kľokočov – Organizovanie koncertov klasickej hudby v spojení s prírodou ako unikátna forma podpory kultúry v regióne
- Rožňava – Modernizácia útulku a nocľahárne Diecéznej charity Rožňava
- Košice Sídliisko KVP – Workoutové ihrisko v Aréne Sršňov
- Košice – Detské ihrisko na KVP

Viac: [Pomoc záchranárov v stredu potrebovalo 108 pacientov](#)

(VT)

Na prvom zelenom ostrove Košíc sa usadila kačacia rodina, blízko videli bobra

22. 7. 2022, Zdroj: **Košický večer**, Strana: 5, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Daniela Marcínová**, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Robert Gregorek**

Dosah: 203 116 GRP: 4,51 OTS: 0,05 AVE: 1299 Eur

ZDRAVŠIEMU EKOSYSTÉMU MAJÚ POMÔČŤ AJ ZÓNY BIOLOGICKÉHO ČISTENIA VODY

V horúčavách sa ukázal význam vody v meste.

KOŠICE. Podpora biodiverzity či vytvorenie podmienok **pre** hodnotnú faunu **a** flóru. S týmto zámerom vznikol v koryte Mlynského náhonu v októbri 2021 nový ostrovček.

Dvanásť metrov dlhý **a** päť metrov široký útvar z prefabrikovaných dielcov **a** kameniva sa nachádza neďaleko mosta na Hlinkovej ulici.

Z vody však z neho vidieť len tri nevelké výbežky, obložené okruhliakmi **a** rastlinami.

Pod novinku sa podpísali členovia občianskeho združenia (OZ) Mlynský náhon, ktorí ho vystavali za pomoci dobrovoľníkov, aktivistov **a** svojich podporovateľov.

Finančnú stránku zabezpečilo mesto Košice príspevkom vyše 7 000 eur, z čoho združenie pokrylo všetky náklady, vrátane technických úprav náhonu či rastlinného materiálu.

Jeho členovia očakávali, že nový prvok sa stane „ostrovom života“, zázemím **pre** vtáctvo **a** zároveň aj ich ochranou pred predátormi.

Prvú flóru na ňom vysádzali ešte na jeseň, na jar ostrovček čakala finálna výsadba.

Tá prebiehala za asistencie Botanickej záhrady **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika**, ktorá sa podieľala na výbere **a** zabezpečení špecifického zloženia sadeníc.

Pozreli sme sa na to, ako sa projektu po približne deviatich mesiacoch od jeho vzniku darí.

Náhon prilákal i bobra

Botanik **a** člen OZ Mlynský náhon **Róbert Gregorek** potvrdzuje, že ostrovček skvalitňuje život **pre** organizmy, ktoré sa v jeho okolí zdržujú.

Najviac to je podľa neho vidieť v súvislosti z vtáctvom.

„Počas tejto sezóny sme mali možnosť sledovať (kačaciu) rodinu, ktorá úspešne vyviedla **a** vychovala 14 mláďat. Okrem najbežnejších druhov, ako vrabce, sýkorky, viaceré druhy drozdov **a** podobne, sa príležitostne zastaví aj volavka alebo kalužníček malý. K najčastejším návštevníkom ostrova patrí aj holub hrivnák,“ menuje botanik.

Náhon prilákal aj vážky **a** šidlá, ktoré pomáhajú udržiavať kontrolu nad hmyzom, považovaným za obťažujúci.

Na dne sa zas rozrástol počet lastúrnikov **a** viac je aj druhov rýb.

Zábery z okolia mosta na ulici Slovenskej jednoty dokonca zachytili návštevu bobra.

Pri ostrovčeku, ale častejšie pri prehrádzke pri Čárskeho ulici, bola spozorovaná i užovka frkaná.

Gregorek však vysvetľuje, že ide o čisto vodný druh, ktorý sa živí vodnými živočíchmi **a** rybami **a** na súš nevylieza ani za chladnejšieho počasia.

Rozvoju biodiverzity v náhone však okrem samotného ostrova prispela i zmena v manipulácii s vodou.

Keďže sa koryto tak často nevypúšťa, život v ňom **a** jeho okolí sa stabilizoval, vysvetľuje botanik.

„Samotné vybudovanie ostrova bez zmeny v manipulačnom poriadku Mlynského náhonu by nedokázalo odstrániť najväčší rozpor.“

Operení vandali

Na ostrovčeku sa postupne rozmáha i flóra.

Kým sa však jedným druhom na ostrovčeku darí, iné je ťažko ochrániť pred devastáciou.

„Vandalmi“ sú v tomto prípade vodné vtáky, **pre** ktoré sú viaceré druhy flóry zároveň i potravou.

Ako však Gregorek objasnil, mierna devastácia rastlinstva je v norme, pričom väčšia hustota výsadby zabezpečí prežitie tých chutných druhov.

„Dnes už vieme predpokladať, že niektoré druhy musia byť vysádzané naozaj v rozsahu početného porastu, aby sa vedeli regenerovať. Iné zasa nie sú **pre** konzumentov atraktívne. Leknovec štítnatý vtáctvu nezachutil, lebo je silne horkej chuti. Zato lekná **a** leknice sa nám pri doterajšom snažení nepodarilo dlhodobo uchrániť pred spásaním,“ priznáva.

Tak trocha stalkerí

Aktuálne si však ostrovček už, takpovediac, žije vlastným životom.

Členovia OZ Mlynský náhon ho v súčasnosti najmä pozorujú. Pomáha im k tomu i nainštalovaná fotopasca.

Okrem života, ktorý sa v okolí ostrovčeka rozmáha, mapujú, čo funguje podľa predstáv **a** čo by sa ešte dalo vylepšiť.

V horúcich dňoch venujú pozornosť skôr novovysadeným stromom na brehoch, ktoré musia byť dostatočne polievané.

V časti s vybudovaným ostrovčekom pribudli napríklad smútočné vrby **a** staré jelše boli doplnené o jeden mladý exemplár.

„Ak organizujeme výsadbu, alebo akékoľvek zmeny v dosahu vody, komunikujeme so Správou verejnej zelene, ktorá je správcom Mlynského náhonu. Rešpektujeme určené mantinely v našej kreativite **a** predovšetkým nevykonávame úpravy, ktoré by boli v rozpore s krajinárskou štúdiou vypracovanou autorským kolektívom architekta Hanáčka,“ podotýka botanik.

Na časti pri Rokoku sa pracuje

Ostrovček je však zatiaľ len jednou z častí revitalizácie Mlynského náhonu.

Na premenu 14-hektárovej zóny v širšom centre mesta, ktorá sa má zmeniť na oddychovo-rekreačný prvok s vodným tokom, je vypracovaná urbanisticko-krajinárska štúdia.

Víťazný návrh od architekta Tomáša Hanáčka s kolektívom vidí Mlynský náhon ako prvok identity mesta **a** ráta s jeho obnovou po etapách.

Na jeho jednotlivé časti vznikajú podrobné cieľové vykonávacie projekty.

Aktuálne najrozpracovanejšou časťou je podľa Gregoreka tá pri Rokoku. Štúdia tam ráta s vodnou záhradou, promenádou od zastávky MHD Mlynská bašta, predĺžením samotného toku náhonu i ikonickým kruhovým premostením koryta.

Na realizáciu plánov je však nutné vyriešiť veľké technické úlohy, ako prekládku horúcovodu **a** viacerých sietí či odstránenie takzvanej „zhybky“, ktorá bráni plnohodnotnej prevádzke Mlynského náhonu.

Na mieste kruhového premostenia by mala vzniknúť sústava ďalších ostrovčekov, do ktorých budú kotvené nosné prvky lávky.

Ráta sa pri nich s výsadbou trvaliek typických **pre** vlhké **a** podmáčané stanovišťa.

Toto riešenie má podľa Gregoreka skĺbiť užívateľskú atraktívnosť s potrebou vytvoriť predpoklad na fungovanie živého vodného toku, ktorý bude odolávať klimatickým zmenám **a** fungovať aj v prostredí s civilizačnými záťažami.

Botanik tiež pripomína, že pri Rokoku sa už stihlo vybudovať nové dopravné pripojenie na parkovisko.

„Táto úloha je už splnená **a** závisí od odhodlania mesta **a** jeho ekonomických možností, kedy **a** v akej podobe sa podarí jadro atraktívneho návrhu zrealizovať. Výsledok má vyriešiť potrebu skultúrnenia **a** zatraktívnenia prostredia **pre** ľudí **a** skĺbiť tieto základné požiadavky s rešpektovaním potrieb živej zdravej rieky. Náročná, ale reálna úloha,“ konštatuje.

Biologické čistenie ešte tento rok

Občianske združenie Mlynský náhon sa okrem spomínaných projektov aktívne podieľa i na čistení koryta **a** okolia. Prispieť k zdravšiemu ekosystému majú aj zóny biologického čistenia vody.

Základy koreňovej čistiarne by mali vzniknúť na hornom úseku vodného toku ešte tento rok.

Úpravy síce podľa Gregoreka nezlikvidujú všetok zákal pritekajúci z Hornádu po búrkach z povodia riečky Svinka, no mali by vodu zbaviť aspoň jeho časti, aby sa v koryte náhonu neprejavoval tak výrazne.

“Odkalenie vody v tomto úseku je základným predpokladom **pre** zlepšenie senzorických vlastností vody **a** podporí aj hodnotné biologické procesy. Je to beh na dlhé trate **a** až rozvoj správnej vodnej vegetácie v tejto zóne spolu s technickou úpravou dokáže plniť poslanie akejsi koreňovej čističky.”

Aj o štyri stupne menej

Mlynský náhon ako vodný prvok v meste má okrem oddychovo-rekreačnej funkcie zároveň zmierňovať dopady klímy na mestské prostredie - v zime zmierňovať mrazy **a** v lete zas ochladzovať vzduch.

Jeho význam sa potvrdil aj nedávno, keď východné Slovensko atakovali vysoké denné teploty.

„Počas aktuálnych horúčav máme potvrdené údaje, kedy bola teplota v rovnakom čase v poludňajších hodinách pri Mlynskom náhone o 2 dva stupne Celzia nižšia ako na križovatke pred Národnou bankou Slovenska **a** až o štyri stupne Celzia nižšia ako na Festivalovom námestí. To hovorí za všetko,“ udáva botanik.

Kde je voda, sú aj komáre

Živá voda v meste však so sebou okrem pozitívnych dopadov prináša aj niekoľko nevýhod.

V lete to neraz býva i riziko premnoženia nepríjemného hmyzu.

Gregorek potvrdzuje, že obavy z komárov sú jednou zo základných tém **a** je potrebné vysvetľovať, ako je v tejto súvislosti nutná rozumná manipulácia s vodou.

„Komáre, ktorých larvy sa vyvíjajú vo vode, reagujú na príležitosť rozmnožiť sa veľmi rýchlo. Najúspešnejšie sa vedia premnožiť v dočasne zaplavených mlákach **a** mŕtvych nádržkách, kde na nich nestriehne žiadny konzument,“ vysvetľuje.

Aj čerstvo zaplavené koryto Mlynského náhonu po predchádzajúcom vypustení sa nedokáže invázii komárov samo ubrániť.

Čiastočne za to môže následné odsťahovanie vtákov, netopierov **a** iných prirodzených lovcov hmyzu z jeho okolia.

Ak sa teda chceme vyhnúť extrémom, je nevyhnutné udržať v prírode prirodzenú **a** dlhodobú rovnováhu, pripomína Gregorek.

„Na regulovanie množstva komárov má obrovský vplyv aj prevrstvovanie **a** aktívny pohyb vody. Larvy komára dýchajú špecifickým spôsobom **a** prepad vody cez prehrádzku neprežijú – doslova sa utopia.“ Podotýka tiež, že v tomto prípade je odstránenie vody z krajiny len teoretickou možnosťou, za ktorú by sme **pre** dopady zmien klímy zaplatili postupnou neobývateľnosťou krajiny.

„**Pre** úplnosť ešte dodám, že komárov, ktoré by nás mohli potenciálne obťažovať, je niekoľko druhov. Okrem vodného prostredia je vývoj larvy pri niektorých druhoch viazaný na obyčajné vlhké prostredie. Poslúžia k tomu aj naše pivnice, rôzne zemné priestory, šachty ale aj hlbšie húštiny. Aj preto nestačí len vypustiť vodu, ale je potrebné rátať s podporou fungujúceho ekosystému. Tie umelé totiž žiadnu dlhodobú stabilitu nedokážu poskytnúť,“ uzatvára.

Život na ostrovčekoch sleduje združenie aj pomocou fotopasce. Rastlinstvo sa rozmáha aj na brehoch náhonu. Kačacej rodinke sa na ostrovčekoch zapáčilo.

Autor: DANIELA MARCINOVÁ FOTO: JUDITA ČERMÁKOVÁ

Život na ostrovčekoch sleduje združenie aj pomocou fotopasce.

Rastlinstvo sa rozmáha aj na brehoch náhonu.

Na prvom zelenom ostrove Košíc sa usadila kačacia rodina, blízko videli bobra

ZDRAVŠIEMU EKOSYSTÉMU MAJÚ POMÔČŤ AJ ZÓNY BIOLOGICKÉHO ČISTENIA VODY

V horúčavách sa ukázal význam vody v meste.

KOŠICE. Podpora biodiverzity či vytvorenie podmienok pre hodnotnú faunu a flóru. S týmto zámerom vznikol v koryte Mlynskeho náhonu v októbri 2021 nový ostrovček. Dvanásť metrov dlhý a päť metrov široký útvar z prefabrikovaných dielcov a kameniva sa nachádza neďaleko mosta na Hlinkovej ulici.

Z vody viak z neho vidieť len tri nevelké výbežky, obklopené okrubliakmi a rastlinami.

Pod novinku sa podpísali členovia občianskeho združenia (OZ) Mlynský náhon, ktorí ho vystavali za pomoci dobrovoľníkov, aktivistov a svojich podporovateľov. Finančnú stránku zabezpečilo mesto Košice príspevkom vyše 7 000 eur, z čoho združenie pokrylo všetky náklady, vrátane technických úprav náhonu či rastlinného materiálu.

Jeho členovia očakávali, že nový prvok sa stane „ostrovom života“, zárečím pre vtáčiaru a zároveň aj ich ochranou pred predátormi.

Prvú flóru na ňom vysádzali ešte na jeseň, na jar ostrovček čakala finálna výsadba.

Tá prebiehala za asistencie Botanického záhrady Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, ktorá sa podieľala na výbere a zabezpečení špecifického zloženia sadeníc.

Pozreli sme sa na to, ako sa projektu po približne desiatich mesiacoch od jeho vzniku darí.

Náhon prílikaľ i bobra

Botanik a člen OZ Mlynský náhon Róbert Gregorek potvrdzuje, že ostrovček skvalitňuje život pre organizmy, ktoré sa v jeho okolí zdržujú.

Najviac to je podľa neho vidieť v súvislosti s vtáctvom.

„Počas tejto sezóny sme mali možnosť sledovať (kačacia) rodinu, ktorá úspešne vylodila a vychovala 14 mláďat. Okrem najbežnejších druhov, ako vrabce, sýkorky, viaceré druhy drozdov a podobne, sa príležitostne zastaví aj volavka alebo kačníčok malý. K najčastejším návštevníkom ostrova patrí aj hub hřivník,“ menšie botanik.

Náhon prílikaľ aj vďaka a sídla, ktoré pomáhajú udržiavať kontrolu nad hmyzom, povzrovaným za obťažujúci.

Na dne sa zas rozrástol počet lastúrníkov a viac je aj druhov rýb. Zábery z okolia mosta na ulici Slovenskej jednoty dokonca zachytili návštevu bobra.

Pri ostrovčeku, ale častejšie pri prehrádke pri Čarskeho ulici, bola spozorovaná i užovka fľakná.

Gregorek viak vysvetľuje, že ide o čisto vodný druh, ktorý sa živí vodnými živočíchmi a rybami a na sói nevylije ani za chladnejšieho počasia.

Rozvoja biodiverzity v náhone viak okrem samotného ostrova prispieva i zmena v manipulácii s vodou.

Keďže sa koryto tak často nevyčisťujú, život v ňom a jeho okoli sa stabilizoval, vysvetľuje botanik.

„Samotné vybudovanie ostrova bez zmeny v manipulačnom poriadku Mlynskeho náhonu by nedokázalo odstrániť najväčší rozpor.“

Operení vandálov

Na ostrovčeku sa postupne rozmáha i flóra.

Kým sa viak jedným druhom na ostrovčeku darí, iné je ťažko ochrániť pred devastáciou.

„Vandálsmi“ sú v tomto prípade vodné vtáky, pre ktoré sú viaceré druhy flóry zároveň i potravou.

Ako viak Gregorek objasnil, mierna devastácia rastlinstva je v norme, pričom väčšia hustota výsadby zabezpečí prežitie tých chutných druhov.

„Dnes už vieme predpokladať, že niektoré druhy musia byť vysádzané naozaj v rozsahu početného porastu, aby sa vedeli regenerovať. Iné zasa nie sú pre konzumentov straviné. Leknovec štitnajúci vtáčiaru nezachutí, lebo je silne horkej chuti. Zato lekná a leknice sa nám pri doterajšom snažení nepodarilo dlhodobo uchrániť pred spásaním,“ priznáva.

Tak trochu stalkeri

Aktuálne si viak ostrovček už, takpovediac, žije vlastným životom.

Členovia OZ Mlynský náhon ho v súčasnosti najmä pozorujú.

Kačacej rodinke sa na ostrovčekoch zapáčilo.

Pomáha im k tomu i inštalovaná fotopasca.

Okrem života, ktorý sa v okolí ostrovčka rozmáha, mapujú, čo funguje podľa predstáv a čo by sa ešte dalo vyriešiť.

V horúcich dňoch venujú pozornosť sláse novovysadeným stromom na brehoch, ktoré musia byť dostatočne poľované.

V časti s vybudovaným ostrovčekom pribudli napríklad smotčonné vrbý a staré jeľče boli doplnené o jeden mladý exemplár.

„Ak organizujeme výsadbu, alebo akokoľvek zmeny v dosahu vody, komunikujeme so špičkovú verejnú zelenú, ktorá je špičkovú Mlynskeho náhonu. Rejekujeme určené mantinely v našej kreativite a predovšetkým nevykonávame úpravy, ktoré by boli v rozpore s krajinárskou štúdiou vypracovanou autoritárnym kolektívom architektúry Hanáčka,“ podotýka botanik.

Na časti pri Rokoku sa pracuje

Ostrovček je však zatiaľ len jednou z častí revitalizácie Mlynskeho náhonu.

Na premenu 14-hektárového zóny v širokom centre mesta, ktorá sa má zmeniť na oddychovo-rekreačný prvok s vodným tokom, je vypracovaná urbanisticko-krajinárska štúdia.

Významný návrh od architektúry Tomáša Hanáčka s kolektívom vidi Mlynský náhon ako prvok identity

ekonomických možností, kedy a v akej podobe sa podari jadro atraktívneho návrhu zrealizovať. Výsledok má vyriešiť potrebu skvalitnenia a zatraktívnenia prostredia pre ľudí a skĺbiť tieto základné požiadavky s rešpektovaním potrieb životnej zdravšej rieky. Náročná, ale reálna úloha,“ konštatuje.

Biologické čistenie ešte tento rok

Občianske združenie Mlynský náhon sa okrem spomínaných projektov aktívne podieľa i na čistení koryta a okolia. Prispieva k zdravšiemu ekosystému majú aj zóny biologického čistenia vody.

Základy koreňovej čistiarne by mali vzniknúť na bohom úseku vodného toku ešte tento rok.

Úpravy sice podľa Gregoreka nevidujú výstok zákal pritekajúci z Hornádu po búrkach z povodia riečky Svínka, no mali by vodu zbaviť aspoň jeho časti, aby sa v koryte náhonu neprejavoval tak výrazne.

„Odkalenie vody v tomto úseku je základným predpokladom pre zlepšenie senzoričných vlastností vody a podporu aj hodnotnej biologickej procesy. Je to beh na dlhú trať a až rozvoj správnej vodnej vegetácie v tejto zóne spolu s technickou úpravou dokáže plniť poslanie akých koreňovej čistiarne.“

Aj o štyri stupne menej

Mlynský náhon ako vodný prvok v meste má okrem oddychovo-rekreačnej funkcie zároveň zmierniť dopady klímy na mestské prostredie - v zime zmierniť mrazy a v lete zas ochladzovať vzduch.

Jeho význam sa potvrdil aj nedávno, keď východne Slovensko stávkovali vysoké denné teploty.

„Počas aktuálnych horúčav máme potvrdené údaje, kedy bola teplota v rovnakom čase v pohľadnejších hodinách pri Mlynskom náhone o 2 dva stupne Celzia nižšia ako na križovatke pred Národnou bankou Slovenska a až o štyri stupne Celzia nižšia ako na Festivalovom námestí. To hovorí za všetko,“ usudzuje botanik.

Kde je voda, sú aj komáre

Živá voda v meste viak so sebou

okrem pozitívnych dopadov prináša aj niekoľko nevýhod.

V lete to neraz býva i riziko pre množenie neprijemného hmyzu.

Gregorek potvrdzuje, že obavy z komárov sú jednou zo základných tém a je potrebné vysvetľovať, ako je v tejto súvislosti nutná rozumná manipulácia s vodou.

„Komáre, ktorých larvy sa vyvíjajú vo vode, reagujú na príležitosti rozmnožiť sa veľmi rýchlo. Najúspešnejšie sa vedú pre množiť v dočasne zaplavených mláčkach a mŕtvych nádržiach, kde na nich nestrieňe hladný konzument,“ vysvetľuje.

Aj čerstvo zaplavené koryto Mlynskeho náhonu po predchádzajúcom vypustení sa nedokáže inštaláciou komárov samo uhraniť.

Čistočne za to môže následné odšťavovanie vtákov, netopierov a iných prirodzených lovcov hmyzu z jeho okolia.

Ak sa teda chceme vyhnúť extrémom, je nevyhnutné udržať v prirode prirodzenú a dlhodobú rovnováhu, pripomína Gregorek. „Na regulovanie množstva komárov má obrovský vplyv aj prerozvetvanie a aktívny pohyb vody. Larvy komára dýchajú špecifickým spôsobom a prepad vody cez prehrádku neprežijú - doslova sa utopia.“

Podotýka tiež, že v tomto prípade je odstránenie vody z krajiny len teoretickou možnosťou, za ktorú by sme pre dopady zmien klímy zaplatili postupnou neobývateľnosťou krajiny.

„Pre úplnosť ešte dodám, že komáre, ktoré by nás mohli potenciálne obťažovať, je niekoľko druhov. Okrem vodného prostredia je vývoj larvy pri niektorých druhoch závislý na obytnej vlhkej prostredia. Poslúžia k tomu aj naše pivnice, rôzne zemné priestory, šachty ale aj hĺbkite hĺbkite. Aj preto nestačí len vypustiť vodu, ale je potrebné riatať s podporou fungujúceho ekosystému. Tie umelá totiž hladnú dlhodobú stabilitu nedokážu poskytnúť,“ uzaviera.

DANIELA MARCINOVÁ
FOTO: JUDITA ČERMÁKOVÁ